

"Du vet att du vill klappa!"

Stickbloggar, garnkärlek och taktila texter

HANNA JANSSON, doktorand i etnologi vid Stockholms universitet. Har tidigare publicerat bland annat artiklarna "The Phantom of the Matrix. Populärkulturella skämt och intertextuell kompetens på Internet" (Kulturella Perspektiv 2006:3) och "Digitala texter och analoga fältarbetare. Internetetnografins metodologiska dilemman." (Nätverket 2010, vol. 17) Jansson ingår i Centrum för maritima studier (CEMAS) och forskar om långfärdsseglares reseberättelser på bloggar och hemsidor.

Min grundinställning nu, är att jag vill använda verktyg som känns sköna och som fungerar bra. Plaststickor går bort, de gnisslar. Vissa trästickor går också bort, de är för tröga. Ibland kan det kännas lite extravagant att köpa tex Harmony-stickor, men sen tänker jag om.

Det här är min största hobby. Jag är värd att ha verktyg och material som jag tycker om, för det finns inget självändamål med att plåga sig med saker man inte gillar.

Stickeri stickera stickeralla, 18 november 2008

Tove, som stickat sedan hon var barn, har sedan mitten av 2000-talet stickbloggen *Stickeri, stickera, stickeralla* där hon ingående skildrar sitt handarbete. Hon är knappast ensam om att stickblogga, eller om att använda sig av Internet som stickverktyg, för den delen. Det senaste decenniet har mängder av sociala nätverk bestående av dedikerade stickare och stickbloggare uppstått, och Internetbaserade mönster har blivit en av den västliga "stickvärldens" främsta inspirationskällor.¹ Det finns idag hundratals svenskspråkiga stickbloggar,¹ och det internationella stickcommunityt Ravelry² har i november 2010 över 975 000 medlemmar.

Som vi ser i citatet ovan ställer Tove höga krav på stickredskap och material. De är avgörande för att stickningen ska bli en angenäm upplevelse för kroppens alla sinnen – för hörseln lika väl som känseln och synen. *Handarbetet* utförs inte bara med kroppen – det upplevs och blir njutbart när huden och kroppen kommer i direktkontakt med stickningens alla föremål. För att också kunna kommunicera dessa erfarenheter online måste man omvandla känslor och ting till text och fotografier, och tangentbordet, skärmen och digitalkameran blir därför lika mycket stickningens redskap som garn, stickor och måttband. I min masteruppsats i etnologi, på vilken den här artikeln bygger, studerar jag relationen

mellan stickningens taktila upplevelser och stickbloggarnas digitala representationer på tre svenskspråkiga bloggar.³

Jag ska här diskutera några av de taktila och materiella aspekterna av stickbloggarnas innehåll. Vilken roll spelar garnets materiella egenskaper i stickningen, och hur förmedlar man dessa genom datorn? Hur kan läsarna förstå berättelser om något som egentligen måste upplevas med den egna kroppen för att bli begripligt? Avslutningsvis kommer jag att diskutera materialitet som process, och stickbloggen som minnesplats.

KROPP, TING OCH TEXT

När informanterna Tove, Karin och Ellen skriver stickbloggsinlägg beskriver de pågående projekt eller det senaste garninköpet, och berättar om planer för kommande stickningar. De lägger upp fotografier på det senast färdigställda alstret, beklagar sig när de stöter på patrull, eller då det känns motigt att slutföra ett projekt (Latour & Woolgar 1979:48 ff; jfr Silvé 2004:104).

Texterna skildrar olika moment i handarbetsprocessen, från inspiration till slutresultat, och genom blogginläggen kan man därför föreställa sig långa transformationskedjor av föremål som är stadda i ständig förvandling, och som gång på gång antar nya fysiska och språkliga former (Latour 1986:267 ff, 1998, jfr Wenger 1998:57 ff; Hall 1997). Fibrer blir till garn, garnet omvandlas till sakta framväxande stickade projekt; projekten färdigställs till objekt, och blir därmed till bruksplagg med nya innebörder och värden. Parallellt med denna materiella framställningsprocess översätts föremålen till digitala och språkliga former då de repre-

senteras i texter och fotografier online (Latour 1986).

Därmed karaktäriseras stickbloggarna både av offline och av online; av praktik och språk; av erfarenhet och text. Går det att förstå relationen mellan dessa analoga och digitala aspekter endast genom att undersöka texterna? När arbetet med studien påbörjades hade jag själv stickat sporadiskt i femton år, utan att kunna mer än de allra mest grundläggande teknikerna – och utan att ha något större intresse för hantverket. Därför hade jag tillräckliga kunskaper för att inledningsvis kunna tolka bloggarnas texter, men desto svårare för att förstå såväl interna sticktermer som den enorma entusiasm för material och mönster som informanterna gav uttryck för (jfr Latour & Woolgar 1979:45). Ju mer jag läste av kvinnornas engagerade och pedagogiska texter, desto mer växte inte bara min förståelse utan också det egna stickintresset. Att låta stickorna ligga blev plötsligt en omöjlighet, när skribenterna så tydligt visade vilka fantastiska ting som gick att skapa med hjälp av stickor och garn. Gradvis kom stickningen därmed till min förvåning att bli ett dominerande intresse (jfr Ehn 2010). Då etnologin ännu saknar en utvecklad begreppsapparat för att omvandla fältarbetarens upplevelser av känsel, doft och smak till kunskap, riskerar icke-visuella iakttagelser att ständigt få stå tillbaka för blickens företräde. Att då möta och själv bokstavligen handskas med stickningens material, glädjeämnen och frustrationer utökar de visuella och analytiska observationerna med den egna kroppens upplevelser, och ger en möjlighet att bekanta sig med fältets och informanternas *tysta kunskaper* (Hyltén-Cavallius 2007:25 f, 42 jfr Ehn 2010; Eichhorn 2001:574; Janik 1991:106 ff; 123 ff). Min egen utveckling

som stickare innebar därför för mig inte bara ett stort nöje, utan blev också en nödvändig läroprocess som möjliggjorde en fördjupad förståelse av de kroppsliga praktiker som ligger bakom det digitala materialet, och som också diskuteras här.

MED GARN I HAND OCH HJÄRTA

I stickbloggarnas berättelser är det ofta garnet som får huvudrollen, och som står i centrum för såväl ögats som handens stickupplevelser. Karin, som har bloggen *Stickigt*, berättar för mig att hon som barn på 1970-talet köpte garner i matbutiker och på stormarknader, vilkas utbud begränsades till syntetiska garner i akryl. Nu för tiden, säger hon, har hon tillgång till ett helt annat sortiment i Stockholms nya garnbutiker och via internationella onlineshoppar. Nu kan hon vara "kvalitetsmedveten" och stickar numera "absolut inte" i akryl. Det är en stor skillnad, menar hon, då de senaste decenniernas material och redskap ger upphov till en helt annan taktil upplevelse:

Karin: De bästa stickupplevelserna det är ju när, dom stickor man använder, garnet man valt och mönstret som man har valt, om det gifter sig. Om dom liksom "jamen det här passar ihop". Garnet glider lätt, garnet är avsett för just den här stickningen, då spelar det roll, men det är inte alla stickningar som behöver va på det där viset, men ibland så får man sån här lyckträff. (funderar) Det kan vara Addi-stickor och tweedgarn från Irland och nåt flätmönster. Det är fantastiskt när det blir så.

Kvinnorna⁴ må sticka för nöjes skull och på sin fritid, men deras resonemang kring vikten av bra utrustning, liksom deras vilja att betala för bra verktyg och material, gör att de kan jämföras med de professionella målare som Eva Silvéen följer i sin avhand-

ling (2004). De är kunniga, och vet hur olika sticknålsmärken och fibersorter beter sig. För stickerskorna är en lyckad kombination av material och verktyg en väsentlig del i det njutningsfulla handarbetet. Just eftersom de taktila upplevelserna är så centrala för de engagerade stickerskorna kan det tyckas motsägelsefullt att informanterna försöker sätta *ord* på kroppens *taktila kunskaper* – den personliga förståelsen av relationen mellan kroppen och de omgivande tingen som är så svår att verbalisera⁵ (Hyltén-Cavallius 2007:26; jfr Janik 1991:111; jfr Palmgren 2009:18, 22; jfr Silvéen 2004:23, 112 ff). Genom sina återkommande skildringar av materiella och taktila praktiker kan stickbloggandet därför jämföras med den *textualiseringsprocess* som enligt folkloristen Lauri Honko (1998) omvandlar muntligt traderade epos till tryckta dokument. Med detta följer också textualiseringens ofrånkomliga paradox: de textila tingen och de stickade upplevelserna blir genom att beskrivas kommunicerbara och reproducerbara, men förlorar samtidigt sina karaktäristiska materiella och fysiska drag. Den för stickningen så centrala taktiliteten och kroppens erfarenhet går inte att omvandla till representation, eftersom en text inte går att beröra, en fotograferad fiberhärva inte känns len och mjuk mot huden och därtill saknar doft. Det slutgiltiga resultatet behöver också leva upp till den kompetenta och enligt min uppfattning krävande publikens förväntningar vad gäller såväl texternas innehåll som bildernas motiv. Det innebär troligen att vissa aspekter av stickningen och de stickade föremålen lyfts fram, medan andra tonas ner eller inte alls översätts. Är man inte professionell fotograf är det dessutom en rejäl utmaning att med kameran fånga nystanets exakta nyans, färgskiftningar och lyster.

De ord som används för att beskriva ett föremåls fysiska egenskaper säger inte heller så mycket om hur ögat eller huden uppfattar dessa.

Trots detta återkommer garnbeskrivande ord som "trevligt", "mumsigt", "underbart", "mjukt" och "sticksigt" genom hela materialet, tillsammans med bilder som söker förmedla materialets egenskaper till bloggans besökare. I det nedkorrade exemplet från *Stick å brinn!* nedan förekommer en lång rad beskrivande ord, här markerade i kursivt, som presenterar de härvor som Ellen har fått med sig hem efter en utlandsresa:

Mumsigt.

Jag besökte en *mumsig* garnaffär i Montréal. (...) Det här är vad jag kom hem med.

(...) Sea Wool, 70% merinoull och 30% seacell, 112 gram. (Ravelrylänk.) Mycket *mjukt* och *glansigt*. Seacell är nåt *finemagiskt* de har kommit på att man kan göra av alger och cellulosa och när man har det med ullen så blir det *blankt*, *slitstarkt* och *antibakteriellt*(!) garn. *Fint* är det i varje fall!

Jag fortsatte på det *havsiga* spåret och plockade på mig fem stycken av Tanis Fibre Arts färg Stormy. Det är merino och nylon. Så *mjukt*. Och så *himla fina färger*. (Ravelrylänk.) (...) Det här får bli en tröja, hoppas jag. Eller många finstrumpor.

Det var många turer mellan hyllorna och jag *klappade* och *plockade* och la tillbaka, tog upp igen... De här fick också följa med mig hem. Det är Handmaiden Casbah i merino, kashmir och nylon. (Ravelrylänk.)

Alla garner jag köpte är alltså från Kanada. Alla garner är också *supermjuka*. Jag skulle inte säga att något av dem var billigt... (Möjligen alpackan... Nästan i varje fall.) Jag som trodde att jag var den som köpte halvbilliga lite *sticksiga* garner. Nu har jag så mycket *fint* garn att jag inte vet vad jag ska börja med eller vad jag ska göra av det. (...)

(*Stick å brinn!*, 22 september 2008, min kursivering. Inlägget innehåller ytterligare tre fotografier.)

Ellen lägger upp fotografier på härvorna, beskriver köptillfället och länkar till garnernas informationssidor på siten Ravelry, men utvärderar också deras utseenden och känslan av dem. Särskilt poängteras garnernas mjukhet, genom vilken de står i len kontrast till de "sticksiga" garner som hon vanligtvis tycker om att sticka med. Ellen har valt att döpa blogginlägget till "Mumsigt", och åstadkommer därmed en sinnesanalogi där syn- och känselintrycken av garnerna associeras till tungans smakupplevelser (jfr Hyllén-Cavallius 2007:110). Intrycket av att garnet även upplevs med munnen förstärks ytterligare

av att flera av kommentatorerna skämtsam-
sam skriver att Ellen borde ha utfärdat en
"dregelvarning", för att förbereda de garn-
älskande läsarna på vilka fantastiska här-
vor som väntade dem i inlägget.

Läsarna verkar, att döma av de entusias-
tiska kommentarerna, knappast ha haft
några svårigheter att utifrån Ellens inlägg
förstå hur ljuvliga garnerna är att se och
röra vid offline. Det verkar dessutom som
att Ellen förutsätter att läsarna, flera av
dem hennes vänner från det lokala stick-
caféet, delar hennes kärlek till materialen.
En månad efter hemkomsten från Kanada
har hon nämligen fått hem fiber med
posten som hon beställt online, och som
nu ska spinnas till egenhändigt tillverkat
garn:

Du vet att du vill

Kolla här vad jag hittade hos [NN] på *Spinspi-
ration* [länk till butikens hemsida, HJ:s anm.]:

Den första bilden visar de fyra fiberhär-
vorna sida vid sida, i svarta, vita, grå, blå
och beige nyanser, och Ellen redovisar
sakligt vilka olika kvaliteter det är som
hon har fått hem. Därefter blir tonen i
texten betydligt mer retorisk och sugges-
tiv. De tre fotografierna är lika stora som
texten kortfattad, och de avbildade fiber-
härorna verkar i det närmaste kunna tala
för sig själva. Ullen framställs som så för-
föriskt lockande att det bara inte går att
motstå att röra den. Genom bildtexterna
uttrycks antagandet att läsarna ska berö-
ras av ullens förmedlade mjukhet, och att
de endast genom att se fotografierna ska
känna en till synes oemotståndlig längtan
efter att också få vidröra den. Kommenta-
terna från några av läsarna låter inte heller
vänta på sig. En vän håller med om att
det verkligen är gosiga härvor, medan en
annan besökare liknar nyförvärven vid
"smågodis", och skriver att de får henne
att längta efter att klappa och gosa, såväl
som att spinna.

Även om bloggen huvudsakligen är ett
medium som anses baseras på visualitet är
inte bara stickningen utan även stickblog-

Grå/silver merinosilke, blåfärgig jacobsull,
svart/brun shetlandsull och beige ull från blue
faced leicester.

Du vet att du vill klappa! [Se bild till höger.]
Och kanske gosa lite.

(*Stick å brinn!*, 3 oktober 2008.
Inlägget innehåller ytterligare
en bild.)

garna i hög grad präglade av känsel. Att se fotografier av garn är för de initierade att se upplevelsen av att vidröra dessa föremål; att se bilder på handstickade föremål är att se resultatet av händernas arbete (jfr Mitchell 2005:259; jfr Hyltén-Cavallius 2007:25 f). Bloggen är då inte ett fullt så uteslutande visuellt medium som man kan tro, och att bruka det för att förmedla sinnenas upplevelser behöver därför inte vara så motsägelsefullt som det först kan tyckas. Charlotte Hyltén-Cavallius har myntat begreppet *känselseende* för att beskriva hur vi genom känseln uppfattar och tolkar ett föremåls yta och textur, kan avgöra dess temperatur, och om det sticks eller tvärtom smeker huden (Hyltén-Cavallius 2007:26 f, 143; jfr Janik 1991; jfr Silvé 2004:112 ff). Jag vill mena att man utifrån stickbloggarnas fotografier av taktila ting och läsarnas reaktioner kan vända på begreppets innebörd, för att därigenom även synliggöra hur vi "känner" ett föremåls kännetecknande fysiska egenskaper endast baserat på seendet. Stickbloggläsarna kan genom att se ett fotografi av fibrer eller garn, och utifrån kortfattad information om vilka materialkvaliteter det rör sig om, skapa sig en uppfattning om hur det skulle kännas att även röra vid objekten. En trolig anledning till detta, menar jag, är att skribenter och läsare har stickningen som gemensamt intresse, och därför också delar taktila kunskaper och stickade erfarenheter (jfr Mitchell 2005: 258). Läsarnas individuella kroppar kan därmed antas besitta kollektiva taktila kunskaper, och förmodas vara bekanta med de olika material och föremål som figurerar i informanternas berättelser. De kan därför sägas ha egna *kroppsliga transkriberingsnycklar*, vilka gör att de kan "läsa" och tolka texter och bilder med andra sinnen än synen. Förutsättningen

för de digitala sticktexterna skulle då vara skribentens och läsarens analoga kroppar, vilka genom att var och en för sig ägna sig åt handarbetet också kan relatera till varandras berättelser om relationen till garnet (jfr Fornäs 1997:29; jfr Hall 1997:18; jfr Palmgren 2009:19). Tack vare detta, vill jag alltså hävda, behåller de avbildade föremålen sina materiella och kroppsliga aspekter även *efter* textualiseringen. Därför förblir härvorna och nystanen också förståeliga och meningsfulla som njutbara taktila föremål, offline såväl som online.

TAKTISK TAKTILITET

Att "klappa" garner, såsom Ellen gör i garnbutikerna i Montreal, är något som ofta återkommer i stickbloggarnas beskrivningar av garninköp. För mig som oerfaren stickare förblev detta beteende länge ett mysterium. Det tycktes vara ett i det närmaste fetischistiskt beteende, då man berättar om hur man njutningsfullt vidrör garnbutikernas varor; klappar, klämmer och lägger nystan och härvor mot kinden. Att det fanns ett mer praktiskt syfte med detta beteende gick upp för mig först när jag under en handarbetsmessa själv föll för en härva garn i just den senapsgula färg som jag hade letat efter, och därför köpte det utan närmare eftertanke. Strax efter att jag hade lagt upp maskor för en sjal, insåg jag att det inte var något vidare lyckat köp. Garnet var strävt och innehöll små bitar av vad som verkade vara strå, som stacks mot huden. Det skulle alltså inte bli någon vidare behaglig sjal att bära (jfr Silvé 2004:119). Att som stickerskorna gå runt i garnbutiker och låta huden komma i beröring med garnprodukterna kan alltså förstås som en *taktisk* taktilitet. Genom att med kroppen utvärdera va-

rorna kan en kompetent garnkonsument undvika dåliga köp, och hitta garner som inte bara uppskattas av ögat utan även av den hud som kommer att komma i kontakt med det färdiga objektet.

I och med denna taktila konsumtion kan det uppfattas som desto mer motsägelsefullt att man numera i stor omfattning beställer garner online, från utländska butiker och svenska auktionssiter, eller från svenska onlinebaserade garnförsäljare. Hur skiljer man i dessa fall ut mjuka, mumsiga eller härligt sticksiga garner från vad Tove kallar för "B-garner"?

Hanna: Är det inte svårt att beställa via nätet då, när du pratar om att du vill känna på garnet?

Tove: Nej men oftast har man kanske fått... se nån annan använda det, eller så är det ett märke som jag har, känt till, eller sett tidigare, eller man ser resultat på en tröja och tänker "det där kan jag prova". Är det då ett dyrt garn, ja då köper man en härva för att testa, är det billigt kan man köpa lite mer. Men jag köper nog för att testa, för det kan ju vara så att man på det sättet upptäcker nya favoriter och ibland (nickande, förtjust) "den där färgen är väldigt snygg, den köper jag" även om jag inte vet hur garnet är men jag kan se att färgen gillar jag, så får man se vad det är för nåt.

Beskrivningarna av garnens egenskaper är inte bara berättelser om egna taktila erfarenheter; de är även utvärderingar och rekommendationer som kan fungera som ledning för nätverket av läsare när de i sin tur ska köpa garn online. De behöver tack vare andras utvärderingar inte oroa sig för att hemsidors färgåtergivning ska vara missvisande, eller att de inte vet hur garnet känns och kommer att bete sig när de senare stickar med det. Blir de inte själva nöjda med köpet kan de i sin tur dela med sig av sina åsikter till de egna läsarna. De taktila erfarenheter som översätts och presenteras på bloggarna kan då omsättas

till nya taktila upplevelser genom att bloggarnas läsare på rekommendation köper samma garner och bekantar sig med dem. De enskilda stickbloggarnas transformationskedjor, stickprojekt och texter är alltså delar i större nätverk av stickare och garnkonsumenter, som tillsammans lär av varandra och vars texter används som resurser av vännerna i deras egen stickning.

ATT MINNAS MATERIALITETEN

Men varför är det så intressant med garnnystan? De har ju ännu inte hunnit bli något – de är ju per definition objekt som är ämnade att förvandlas, bearbetas och anta en ny form. Varför är de så omhuldade redan innan maskorna lagts upp och ett projekt påbörjats? Att sticka visar sig dock handla om långt mer än att nå fram till ett färdigt resultat. Tove berättar att stickentusiaster när de för första gången får se vännernas färdigstickade alster direkt vänder ut och in på det för att granska avigsidan. Det är på baksidan, menar hon, som teknikerna syns – det är utifrån den som man kan tolka vad som skett *innan* plagget blev färdigt:

Tove: "Är det slätstickning?" Och så tittar man på baksidan. "Ja det är slätstickning!" Man får på nåt sätt bekräftelse, "Det var som jag tänkte. Det ser inte annorlunda ut på baksidan." Så det är mer den här "Åh, hur är det här gjort? Varför ser jag inte sömmen? Finns det nån söm?" (...) Det är lika intressant att se en spetsstjärna när man håller på med den, som när den är färdig. I alla fall för dom jag umgås med, så är det lika viktigt. Det är, processen är också viktig. Det är inte bara/ vi stickar inte bara för resultatet. Vi stickar för hela vägen, processen, hålla i garnet, sticka med garnet, se det växa fram, se det färdiga resultatet.

Tack vare sina kunskaper om sticktekniker kan vännerna uttolka arbetsprocessen

bakom objektet, bara genom att titta på det (jfr Silvé 2004:112 ff, 169). Jag menar därför att inte bara blogginläggen utan även de stickade föremålen i sig kan förstås som berättelser, eller som *tredimensionella inskriptioner*, vilka tolkas och får mening när de betraktas med kunniga blickar (jfr Latour 1998:215; Hyltén-Cavallius 2007:135, 150). Stickvännerna uppskattar den process som Tove beskriver så till den grad att vill få ta del av vad som händer *under tiden* som projektet sakta växer fram, och inte bara av ett färdigt resultat. Enligt Tove är de olika inslagen under stickprocessens gång – det taktila, progressionen och det färdiga resultatet – alla så viktiga för de inblandade att de förtjänar att uppmärksammas i text och bild. Det delade intresset för denna process medför därför att texter om garninköp, uppläggningar och mönsterval framträder som högst relevanta, meningsfulla och uttalat efterfrågade berättelser, riktade mot en initierad och tacksam publik.

Även om de andra deltagarna på stickcaféet kan tolka plaggets baksida, är det däremot inte möjligt att utifrån objektet avgöra hur dess upphovskvinna *upplevt* framställningsprocessen. Inte heller förstår det materiella tinget avslöja något om de känslor och tankar som uppstått under resans gång (jfr Silvé 2004:104, 108 ff). Ett projekts framväxt kan vara nämligen vara överraskande omständlig och snarig:

(...) Och så tog det flera timmar att sticka början till en Delsbo-ärm. Där är jag säker på att jag har identifierat min sämsta stickteknik någonsin: avig tvåfärgad mönsterstickning. Värre än tvåfärgad ribb. Alla dagar i veckan. Bara två varv kvar till den normala stickningen. Jag håller ut. (...)

(*Stickigt*, 12 oktober 2008.
Inlägget innehåller två
fotografier.)

I oktober 2008 inleder Karin ett ambitiöst projekt. Hon ska sticka en traditionell Delsbokofta från Hälsingland, med tunna stickor, tunt garn och ett avancerat lokalt mönster i rött, grönt, svart och vitt. När Karin fotograferar de få inledande centimetrarna på koftans första ärm är det resultatet av flera timmars arbete, och hon vet inte heller då hur mycket mer arbete det kommer att krävas innan hela koftan blir klar. Nästan två år senare, under sommaren 2010, kommer hon att färdigställa denna första ärm, och lägga upp maskor för själva koftan. Om och om igen har hon stött på problem med projektet; mönsterdiagrammet har haft brister och behövt anpassas och ritas om, måtten har inte alltid stämt med hennes kroppsform, och det pilliga arbetet har dessutom resulterat i en plågsam värk i ryggen som tvingat henne att lägga Delsbokoftan åt sidan, för att istället prioritera andra projekt. Hur mycket arbete som nu än kvarstår så säger Karin att koftan *kommer* att bli färdig, eftersom hon alltid färdigställer sina stickprojekt. Det råder heller ingen tvekan om att koftan då kommer att bli ett spektakulärt plagg. Efter alla timmars idogt arbete och alla transformationer, när projektet blir ett objekt, är det till sist endast slutresultatet, och plagget som helhet, som syns och bedöms (Latour & Woolgar 1979:50).

Tack vare att stickbloggarna regelbundet och under arbetets gång skildrar ett projekt synliggörs nu såväl taktila upplevelser som alla de tankar och känslor som kan ligga bakom den minsta, till synes mest oansenliga detalj, som exempel de första centimetrarna avig stickning i citatet ovan – detaljer som kanske senare dessutom får stå tillbaka till förmån för plagget som helhet. De innebär också att framställningen av föremål som inte upp-

märksammats tidigare, nu dokumenteras omsorgsfullt:

Hanna: Varför är det så viktigt att komma ihåg vad man gjort?

Karin: Man kanske inte behåller allting. Man ger bort det. Eh... sen är det väl nånting... jag tänker... Min mamma var väldigt produktiv, när hon var som mest... tre barn som skulle ha kläder och så sydde hon massa till oss. Tänk om hon hade haft en blogg, med ett foto för varje klänning, varje bruksplagg, nej, det är, jag har tänkt på det nån gång. (ohörbart)

Hanna: Det är ju väldigt många föremål som tillverkats av kvinnor under århundradena som är borta, det kan jag fascineras av, hur [stickbloggare] synliggör allt detta arbete, även om det är lustbetonat nu.

Karin: Precis. Om man *läser* stickhistorien, om man går på museer, så finns det ju ingenting kvar av dom här, bruksplaggen. Om det finns bruksplagg att visa upp, om det finns raggsockor, då är det för att dom blivit bortglömda i nån låda nånstans. Ur det perspektivet så är det ju (skratt) jätteintressant att visa upp dom här, stentrista... Opalsockorna. (...) (skratt) Att nånstans i mitten av 2000-talet så stickade vi färgglada sockor och, vart kommer alla dom ta vägen?

Karins Delsbokofta är som sagt ett synnerligen spektakulärt projekt, och äldre koftor finns bevarade på hembygdsmuseum och i Skansens dräktkammare. Men även små stickade barnsockor i tyskt flarfärgat Opalgarn får stort utrymme på bloggar västvärlden över, och arbetet med dem kan också skildras ingående. Stickloggarna kan därför sägas fungera som minnesplatser för materiella föremål, bevarade för eftervärlden så länge servrar inte kraschar, eller bloggverktyg läggs ned. Men bloggarna bevarar som vi har sett inte bara själva tingen, utan kan också genom sina taktila, detaljerade berättelser synliggöra handarbetet som en meningsfull och uppskattad process, och sätta ord

på de kunskaper och känslor som annars riskerar att förbli inre monologer. Genom att stickerskorna textualiserar sina upplevelser av tingen, deras materiella egenskaper och transformationskedjor, framträder också relationen mellan den enskilda kroppen, de taktila tingen och det digitala och sociala berättandet.

NOTER

- ¹ Den svenska samlingssiten för stickrelaterade Internetsidor, stickamera.se, listar i augusti 2010 närmare sex hundra svenska stickbloggar.
 - ² Communityt är ett socialt fora och praktiskt hjälpmedel för stickare, som kan diskutera mönster och garnval, söka stickmönster i en databas och presentera sina pågående projekt och färdigställda objekt.
 - ³ Studien baseras på fältarbete på stickloggarna *Stickeri*, *Stickera*, *Stickeralla*; *Stickigt* och *Stick å brinn!*, på intervjuer med upphovskvinnorna Tove, Karin och Ellen och på fältarbete på stickcaféer och -mässor. Informanterna är mellan 37 och 44 år, och är alla högutbildade. Jag har bitt om informanternas medgivande innan jag inkluderat deras bloggar i uppsatsen, och i denna artikel. Det har särskilt betonats att då det rör sig om sökbart material är det inte möjligt att garantera anonymisering. Kvinnorna ber alla tre om att kallas vid andra namn, men har ingenting emot att deras bloggarnas namn och adresser uppges. (För utförlig diskussion kring det digitala fältarbetets etiska och metodologiska dilemman, se Jansson 2010a respektive 2010b.)
- Oavsett inriktning är bloggen en webbplats som uppdateras mer eller mindre regelbundet och där inläggen publiceras i omvänd kronologisk ordning. Bloggarna har en än så länge relativt kort historia, men utvecklingen har gått oerhört snabbt sedan slutet av 1990-talet. Ordet blogg kommer från engelskans *weblog* som myntades i början av 1990-talet, då Internetanvändare med programmeringskunskaper började föra loggar över det egna surfandet och listade hyperlänkar till andra sidor. Efter några år uppstod förenklade system med färdiga bloggmallar som enkelt kan användas utan kännedom om programmering (Våge 2005).

- ⁴ Det är huvudsakligen kvinnor som både sticker och stickbloggar, även om några av de internationellt mest kända och uppskattade bloggarna är män. Bland de svenska stickbloggar jag stött på under fältarbetet har endast några enstaka drivits av en kille. Även om jag här inte har tillämpat genusperspektiv på materialet skulle handarbete och stickbloggande lämpa sig väl för studier kring femininitet och maskulinitet.
- ⁵ Man kan så klart fråga sig hur "tysta" eller icke-verbala dessa taktila kunskaper egentligen är då hantverkaren, som Billy Ehn påpekar i sin artikel "Bygga hus, bygga berättelser", ständigt för en mental dialog med sig själv, muttrar, svär och resonerar kring vad som ska göras. Just stickningen har dessutom en lång tradition som socialt handarbete, då man från 1700-talets stickgillen till 1900-talets syjuntor och textila studiecirklat kombinerat "de sysselsatta händerna" med samtal och samvaro (Waldén 1994:123; Johansson 2001:199).

REFERENSER

Digitala källor

Sticka mera: www.stickamera.se
 Stick å brinn!: <http://brinn.typepad.com/brinn/>
 Stickigt: <http://sticky.typepad.com/stickigt/>
 Stickeri, stickera, stickeralla: bookish.typepad.com/
 Ravelry: www.ravelry.com

Litteratur

- Ehn, Billy, 2010. "Bygga hus, bygga berättelser: Om kropp, språk och materialitet." Text till symposiet *Berättande och Materialitet*. Högskolan på Gotland, Visby 17–19 augusti 2010.
- Eichhorn, Kate, 2001. "Sites unseen: ethnographic research in a textual community", in *Qualitative Studies in Education*. 2001, Vol. 14, No. 4, pp. 565–578.
- Fornäs, Johan, 1997. "Digitaliserade meningsvävar – Musik, estetik, identitet och interaktivitet i nya medieformer", i *Kulturella Perspektiv* 2:1997, s. 26–33.
- Hall, Stuart, 1997. "The work of representation" in Hall, Stuart (ed.), *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage.
- Honko, Lauri, 1998. "Att synliggöra textualiseringsprocessen", i *Tradisjon: tidsskrift for folkloristikk*. Vol 28, no 1 1998. Oslo: Universitetsforlaget, s. 33–40.
- Hyltén-Cavallius, Charlotte, 2007. *Traditionens estetik – spelet mellan inhemsk och internationell hemslojd*. Stockholm: Carlssons.
- Janik, Allan, 1991. *Cordelias tystnad: Om reflektionens kunskapsteori*. Stockholm: Carlssons.
- Jansson, Hanna, 2010a. "Från garn till ord: Stickbloggars taktila ting och narrativa världar." Masteruppsats i etnologi, Uppsala Universitet. <http://nordmlib.nordiskamuseet.se/dok/garntillord.pdf>.
- Jansson, Hanna, 2010b. "Digitala texter och analoga upplevelser: Metodologiska dilemman" i *Nätverket. Kulturforskning i Uppsala*, 2010: <http://natverket.etnologi.uu.se/>.
- Johansson, Per Göran, 2001. *Gods, kvinnor och stickning: Tidig industriell verksamhet i Höks härad i södra Halland ca 1750–1870*. Lund: Studia Historica Lundensia.
- Latour, Bruno & Woolgar, Steve, 1979. *Laboratory Life: The Social Construction of Scientific Facts*. Beverly Hills: Sage.
- Latour, Bruno, 1986. "The powers of association", in Law, John (ed.), *Power, Action and Belief: A New sociology of Knowledge?* London: Routledge & Kegan Paul.
- Latour, Bruno, 1998 (1995). "'Pédofilen' i Boa Vista: ett foto-filosofiskt montage", i Latour, Bruno, *Artefaktens återkomst: Ett möte mellan organisationsteori och tingens sociologi*. Stockholm: Santérus.
- Mitchell, W.T.J., 2005. "There are no visual media", in *Journal of Visual Culture*, Vol. 4, no. 2. pp. 257–266.
- Palmgren, Ann-Charlotte, 2009. "Bodily lives in virtual worlds: Theoretical approaches to the self and body in relation to blogs in a Swedish context", in *Ethnologia Scandinavica: A Journal of Nordic Ethnology*, Vol. 39, 2009. pp. 18–26.
- Silvén, Eva, 2004. *Bekänna färg: Modernitet, maskulinitet, professionalitet*. Stockholm: Nordiska Museet.
- Våge, Lars, 2005. "Bloggvärlden från början", i Våge, L.; Stattin, E & Nygren, G., *Bloggtider*. Stockholm: Stiftelsen Institutet för Mediestudier.
- Waldén, Louise, 1994. *Handen och Anden: De textila studiecirkelnas hemligheter*. Stockholm: Carlssons.

Wenger, Etienne, 1998. *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.

SUMMARY

"Tactile Texts:

Online Translations of Yarn and Knitting"

("Du vet att du vill klappa!":

Stickbloggar, garnkärlek och taktila texter")

The Internet has provided knitters with new means to communicate with each other, and thousands of knitting blogs now display and discuss yarn, textile items and knitting projects. This paper discusses the apparent paradox of knitting blogs, and the relation between tactile, material experiences and online narratives and communication. Knitting is carried out, experienced and above all enjoyed through the knitter's body and its sensations; yet by blogging about one's craft it is translated into

visual, digital representations online. How can the knitting blogs' photographs and texts communicate the crucial tactile and material qualities of much adored textile items? How can the blogs' readers interpret texts about a practice which ought to be experienced by the body, in order to be fully graspable? I argue that although the material items are translated and "textualized" – from matter to language, from touch to text and from analogue to digital – the audience's own knitting skills provide it with the capacity to "feel" the yarn's texture and softness just by looking and reading. Thus the writers' and readers' bodily competences can transform the Internet from a seemingly solely visual media to an arena for tactile texts and shared embodied practices of material culture.

Keywords: blogs, knitting, tactility, translation, textualization.

Hanna Jansson, Phd candidate, Department of Ethnology, History of Religions and Gender Studies, Stockholm University, Stockholm, Sweden.